

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4.—

LETO II.

Ljubljana, četrtek, 22. novembra 1923.

Štev. 43.

Nujna potreba enotnega nastopa.

Splošen položaj delavskega razreda Jugoslavije se poslabšuje; vsak dan nam prinaša težja bremena, boj za obstanek postaja vsak dan hujši in življenje vsak dan neznošnejše.

Napadi kapitalističnih delodajalcev postajajo vsak čas brezobzirnejši in v zadnjih dveh letih se je ofenzivi kapitala posrečilo polisniti proletarsko fronto na zadnjo pozicijo. In kapitalisti se pripravljajo, da naskočijo in zavzamejo še to pozicijo, ki jo proletarijat danes še drži. Ta pozicija je zakon o zaščiti delavcev, osemurni delavnik in socialna zakonodaja: bolniško in nezgodno zavarovanje, pragmatike in starostno zavarovanje.

Ce zgubi delavski razred še to pozicijo, postane brez vsake zaščite, brezpraven suženj postane samo orodje, s katerim bodo kapitalisti povečevali svoja bogastva.

Vsi veliki boji delavstva v Jugoslaviji za poboljšanje položaja so bili z večjo ali manjšo brutalnostjo udušeni. Kovinarski štrajk v Brodu, mornarski, rudarski, železničarji in javni nameščenci so se mesece in mesece borili za svojo pragmatiko in zvišanje plač v upanju, da bo z novo pragmatiko vsaj nekoliko izboljšano njihovo mizerno gmojno stanje. Pragmatika je izšla, a mesto izboljšanja je prinesla večina železničarjev in javnih nameščencev poslabšanje, ne samo poslabšanje plač, ampak še občutnejšo redukcijo njihovih pravic. Javni nameščenec in železničar po novi pragmatiki nista več državljana, za katere veljajo ustavne svoboščine. Pragmatika nalaga železničarjem in javnim nameščencem mnogo novih dolžnosti, jemlje jim pa vse pravice, katere garantira državljanom ustava.

Kapitalisti nastopajo in jurišajo na pravice svojih delojemalcev eno in složno. Preko vseh strankarskih nasprotstev in preko vseh verskih diferenc

si podajo roke, kadar gre za profitarške interese. Kadar se juriša na javne nameščence in delavce v državnih podjetjih podpirajo vlado privalna podjetja, privatne podjetnike podpira v boju proti delavstvu zopet vlada. Medsebojna pomoč in solidarnost kapitalistov preko vseh strankarskih nasprotstev je močan in odločilen faktor, ki pomaga kapitalistom do uspeha.

Proti enotnemu nastopu kapitalistov pa se bojuje nebroj malih organizacij vsaka zase, vsaka samo za lastne interese. Ni torej čudno, da zmagujejo povsod kapitalisti, ker se jim nikdar ne zoperstavi enako močan nasprotnik, ampak le posamezni oddelki. Kapitalisti se poslužujejo premetene taktike. Ko so v boju z eno skupino, obljubljajo drugi skupini gore in doline in jih tako zadržijo, da ne priskočijo na pomoč svojim slavnoskim tovarišem. Ko so premagali eno skupino, pride na vrsto druga itd.

Ce bi delavci in nameščenci že 1920. leta enotno se uprli ofenzivi kapitala, bi danes ne živeli v takim brezupnem položaju. Celi dve leti ni bilo enotnosti in solidarnosti med posameznimi skupinami in posledice te razdvojenosti čutimo danes vsi.

Nahajamo se na zadnji poziciji. Če izgubimo še to, bo konec ofenzive kapitala, ker bo nastopila doba popolnega brezpravnega suženjstva, kakršno še ne poznamo.

Zadnji čas je, da se združimo v enotno fronto za obrambo svojih pravic, za obrambo svojih zadnjih postojank. Vsa strankarska nasprotja moramo podrediti in se združiti za izvedbo konkretnih nalog, od katerih je odvisen naš obstanek. Vsi: levi in desni, rdeči in žolli, plavi in črni imamo gotove skupne interese in za obrambo teh skupnih interesov se moramo združiti za enoten nastop.

O fašizmu.

(Nadaljevanje.)

Tla so torej razorana za fašistično sečev. Iskanje pustolovščin, romantičnih zgodb vojne stori mladino, ki je zastrupljena od kapitalistične šole, sposobno in zrelo za fašistično propagando.

Poleg tega ne moremo vzdraviti proliutež, ker nimamo svojih mladinskih organizacij, ker nam jih današnja reakcija ne dovoljuje. To občutimo posebno pri nas, kjer so se razpuščale celo izobraževalne organizacije (»Iskra«), kaj šele, da bi se dopuščala mladinska zveza, kot jo imajo vsaj v Srbiji in Hrvaški. Da ima torej fašizem srečo tudi pri nas še ne toliko v delavski mladini, je kriva: nezavednost mladine, zastrupljenje med vojno s šovinističnimi frazami, in ki se ne zna orientirati v današnjem položaju in teror, ki ne dopušča legalnih organizacij proletarske mladine.

Antifašistovski boj. Iz vsega doseganega lahko črpamo in izklesano

ogrodje našega boja proti fašizmu. Jasnno je, da moramo organizirati delavske množice proti fašistovskim bandam. Umevno je tudi, da mora biti proletarijat pripravljen, da se brani proti fašistom tudi z orožjem, če je treba. Kajli če pride fašizem do vlade, bo uvedel popolno gospodstvo najkrvavejšega kapitalizma. In gospodarstvo bo izkušal izboljšati na hrbtu proletarijata. Ni pa s tem rečeno, da se zamoremo boriti samo z orožjem proti fašizmu. Mnogo in posebno sedaj še je vredna antifašistovska propaganda. Razkrinkati potom časopisja, shodov, brošur itd. pravo bistvo fašizma, njegov značaj in cilj. Treba je s konkretnimi slučaji (štrajkbrehersko Orjune pri rudarskem štrajku, napad na »Delavski dom« itd.) razkrinkati lažljivo revolucionarnost njihovih parol in odkrivati njihov protidelavski značaj. Treba je poljudno razložiti, da se za absurdnim (brezzmyslnim) programom fašistov skrivajo interesi kapitali-

stov. Dakazati srednjim slojem, ki so dovzelnji za fašizem, da so le orodje v rokah kapitalizma, veleposestnikov, oficirjev itd. Odkrivati značaj raznih »športnih« in »nepolitičnih« organizacij, (Sokol, Skauti itd.) zbirati podatke o slanju fašizma (posebno med mladimi delavci), urditi vse proletarske organizacije za boj proti fašizmu in ev. pozikušanju stvoriti fašistovske strokovne organizacije, posebno na kmetih, ki se naj jih vsaj nevtralizira, in med študenti.

Drugič pa udeleževati se pri vsotvarjanju proletarskih brambnih čet, ki z vsemi sredstvi branijo življenske interese delavskega razreda, njegovo lastnino, posebno domove. Delavska mladina bodi jedro čet, a vsikdar skupno z odraslimi.

V tem boju proti fašizmu, ki čim dalje bolj prefi delavstvu, je potrebno, da se mobiizira vso delavstvo brez vsake razlike. Posamezne akcije, pa če tudi bi jih vodili najzavednejši deli, bi ostale brez velikih uspehov. Le enoten nastop vseh političnih, strokovnih in mladinskih proletarskih organizacij bo zmogel upreti se valu svetovnega fašizma in da na njegovih ruševinah zgradi novo socialistično družbo.

Fašizem je zadnja oblika kapitalizma. Premagati fašizem se pravi, premagati kapitalizem in vzpostavitev nove družbe. Zato: smelo in srečno v strnjjenih vrstah proti sovražniku — fašizmu!

(Konec.)

Resolucija

o socialni zakonodaji, sprejeta na rudarskih shodih v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Hudi jami, Velenju in Krmelju.

Shod po poročilu referentov konštalira:

1. da se določbe zakona o zaščiti delavcev, ki je že dobil najvišjo sankcijo, še danes od strani kapitalističnih podjetnikov ne spoštujejo in ne izvajajo in da državne oblasti doslej niso ukrenile ničesar, da uveljavijo določbe omenjenega zakona;

2. da se v kljub jasnim zakonskim določbam brezobzirno krši zakon o 8 urnem delavniku in da niti inspekcija dela, niti druge državne oblasti niso ukrenile ničesar za ohranitev 8 urnika;

3. da rudarske oblasti, osobito rudarsko glavarstvo v Ljubljani, ne priznavajo zakona o zaščiti delavcev, vkljub temu, da je zakon o zaščiti delavcev bil namenjen za vse delavstvo, torej tudi za rudarje;

4. da se je izdelavo projekta rudarskega zakona prepustilo trboveljski družbi, Zvezi industrijcev in rudarskemu glavarstvu, brez da bi se poklicalo tudi zastopnike rudarjev, in da je projekt rudarskega zakona popolnoma enostranski, v veliko škodo rudarskega delavstva.

Rudarji odločno zahtevajo:

1. da se državne oblasti takoj zavamejo za popolno izvedbo določil zakona o zaščiti delavcev. Sestavi naj se takoj komisija iz zastopnikov delavskih strokovnih organizacij, ki bo kontrolirala izvedbo tega zakona. Odločno odklanjamo vse pravilnike in novele k zakonu o zaščiti delavcev, katere hočejo izvesti industrijci.

2. Odločno protestirajo proti podaljšanju delovnega časa in zahtevajo, da se povsod izvaja 8 urni delavnik.

3. Da se določb zakona o zaščiti delavcev pridržuje tudi rudarsko glavarstvo in da se končno že enkrat preneha z avstrijskimi zakoni, ki vsebujejo za delavstvo slabše določbe, kot zakon o zaščiti delavcev.

4. Da se za izdelavo rudarskega zakona pozovejo zastopniki strokovnih organizacij in da se morajo določbe rudarskega zakona gibati v okvirju zakona o zaščiti delavcev.

5. Protestiramo proti zahtevi Zveze industrijcev, da se ukinejo določila § 1154 b in zahtevamo, da vse današnje določbe, ki ščitijo delavske interese ostanejo v veljavi.

6. Zahtevamo, da se končno razpišejo volilve v delavsko zbornico in bolniško blagajno in protestiramo proti temu, da bi še nadalje gospodarili v teh zavodih od kapitalistov imenovani ljudje v škodo delavcem.

7. Končno protestiramo proti name-ravanemu ukinenju ministrstva za socialno politiko in agrarno reformo in pozivamo vse poslance, ki so govorili, da bodo delali za zaščito delavskih interesov, da se zavamejo za ohranitev ministrstva za socialno politiko in da poskrbijo za to, da bodo delavske zbornice dobile potrebna denarna sredstva, da bodo mogle vršiti delo, za katero so postavljene.

Iz raznih poročil.

V Kamniku je prevzel posle okrajnega glavarja kočevskim rudarjem dobro poznani sovražnik delavstva, klerikalec dr. Ogrin. Ta oblastnež si prizadeva na vse načine, da bi preprečil delovanje delavskih organizacij. Pravijo, da on upliva po svojih podrepnikih na gostilničarje in hotelirje, da ne dajo lokalov za shode, na prostem pa nam shodov ne dovoli. Ker gostilničarji zvesto poslušajo Ogrina, bomo pač pri-

siljeni, da se bomo ogibali vseh gostiln in lokalov, katerih gospodarji so nam sovražni. Toliko za danes, prihodnjič bomo pa z imeni naznačili vse lokale, katerih naj se zavedno delavstvo ogiba, da bo Ogrin z gospodarjem imel mir. Osrednje društvo kovinarjev je pred razpadom. Od 450 jih je ostalo komaj 67; vsi drugi hočejo slediti Jeseničanom, ki se bodo združili z Savezom metalne industrije v močno organizacijo. Ko-

vinarji bodo priredili po Sloveniji več shodov za ujedinjenje. — V lesni industriji se opaža viden preokret na levo, katerega je samo pozdravljati. Novemberska številka »Lesnega delavca« nam to tudi dokazuje. Delo v organizaciji sami je težko, ker so po gozdovih in žagah zaposleni delavci še zelo nezavedni in večinoma polproletarci, ki živijo tudi od obdelovanja zemlje. Take delavce je lahko dobiti, da delajo 10 do 12 ur v lasno škodo in škodo drugih. V centralnem odboru sedijo še zastopniki mizarske zadrage. To so še ostanki prejšnje Tokanove politike, s katero bo treba čimprej popolnoma likvidirati. Incident na shodu lesnih delavcev radi glasovanja Tokana za Sokolski dom je že itak omajan položaj Tokana še bolj spodkopaval. — Na železničarskih shodih in občnih zborih, ki so se doslej vršili v Logatcu, Zalogu, Borovnici in Ljubljani, se je sprejelo z veliko večino, da je treba povišati članarino. S povišanjem članarine bo N. S. Z. O. omogočeno aktivnejše delovanje, kar doslej vsled pomanjkanja sredstev ni bilo mogoče. Akcija za vpostavitve Zveze Transportnih Delavcev se pripravlja. Radi reakcionarne pragmatike in regulacije plač se posvetuje, če ne bi bilo umestno zopet poklicati v življenje akcijski odbor, ki bi organiziral skupno akcijo. — Meslni delavci imajo mnogo za prelati od znanega Forliča, ki preganja delavce, ki so storili samo svojo dolžnost, ko so javili razne nepravilnosti v elektrarni. Disciplinarna komisija mu je sicer dala zaenkrat zadostneje, klub NDSJ pa je to zadevo še enkrat spravil na dnevni red in disciplinarna komisija bo za svoje »objektivno« delo dobila gofovo kolajno. Kleikalni podžupan in demokrat Gajšek sta napravila enofno fronto proti organizaciji občinskih delavcev. Osebo se je potrudil gospod Stanovnik, ki drugače ni tako služben, da je prisostvoval izplačilu občinskih delavcev in prepovedal, da bi se plačevala članarina. No, bo že bolje. Forliču bomo liste nepravilnosti, katere je disciplinarna komisija namenoma prezrla, sami dokazali in gospod župan bo gofovo bolj vedel kaj je objektivno in poslopal kot govorijo paragrafi. Saj je dohtar. — Na železnici je Hribar - Šegova kompanija uvedla svojo tajno policijo. Ti špijoni, na katere opozarjamo vse železničarje, sprašujejo kje se liska »Borba«, kdo

je naročnik, kje je kdo organiziran itd. To prakso so uvedli tudi na občini. Danes še ne vemo, če je za to dal inicijativo župan. Dvomimo. Povemo, da se sluge po vseh obratih interesirajo kdo je organiziran in kje. Tudi klub NDSJ, ki je o tem informiran, bo moral to zadevo enkrat za vselej odpraviti. Špijonov ne maramo.

Trboveljska zopet ponovno povišuje cene premoğu.

Trboveljska družba je s 15. novembrom zopet povišala cene premoğu in sicer pri toni od 30—60 Din. Kaferi razlogi govorijo za povišanje, se radikalna vlada ni vprašala. Od pričeka tega leta je Trboveljska sedaj že četrtič povišala cene premoğu, mezde rudarjev pa so ostale iste. S povišanjem cen premoğa, se naravno povišajo cene vseh ostalih življenskih potrebščin in pred novim valom draginje, ki bo nastala sedaj v zimskih mesecih, stojijo rudarji, železničarji in uradniki brez moči. Treba bo pričeti znova z organiziranjem enofnega nastopa celokupnega proletarijata. Delavstvo se mora zavedati, da se ubožošanu lahko izogne samo z bojem.

Ljubljanskemu občinskemu svetu.

Dobili smo dolg dopis od užitinskih paznikov, katerega vsled pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. Iz poslanega nam dopisa je razvidno, da so užitinski pazniki pri izvrševanju svoje službe vedno v nevarnosti, da zahtevajo trošarino od kakega »višjega« gospoda, ki jih potem zato preganjajo. Če koga ovadijo, se ta »višji« pritoži in paznik pride v preiskavo, »gospodu« pa je kazen oproščena. Drugič ga pa li isli »višji« denuncirajo, da ni videl, ko so nesli trošarini podvržena živila v mesto in zopet je paznik v preiskavi.

Užitinski pazniki delajo dnevno 12 ur, ob nedeljah pa za »nedeljski počitek« 24 ur.

Občinski svet mora tudi v tem pogledu napraviti red in posebno klub NDSJ mora tej zadevi posvetiti več pozornosti.

Kožarci, Usnarji! Ne potujte v Sarajevo, ker je velika brezposelnost. V Sarajevu so vposlavili zopet Savez kožarsko preradjevačkih radnika, na katerega naj se obračajo sodrugi, ki potrebujejo kakih informacij.

Želez. organizacije na Hrvatskem in v Srbiji.

»Obznana« in potem »Zakon o zaštiti države« je udaril po strokovnih organizacijah in jih razpršil. Kovač tega zakona seve govore, da so morali narediti to vsled protidržavne propagande. V resnici pa so morali vsled svojih bisag in blagajn, ker jim je organizirano delavstvo bilo ovira k brezmejnemu izkoriščevanju. Železničarji, ki so živec vsega gospodarskega življenja, so jim pa še bili posebno v želodcu. Zato se je moralo udariti po njih organizacijah — po razredno zavednih organizacijah namreč, ker socijal - patrijotske in malomeščanske ne le, da so živele, nego se celo maslile s premoženjem razpuščenih in še sedaj (kakor na primer nacionalni železničarji) vživajo vso podporo in ljubezen vladajoče buržuazije.

Z razgonom razredno-zavednih železničarskih organizacij pa se ni ubil razredno-zaveden duh železničarjev, nego so se jeli organizirati v sorodnih organizacijah, kakor n. pr. pri kovinarjih. In tako imamo železničarske podružnice pri »Savezu kovinarjev«, ki štejejo po Hrvatskem in Srbiji 1115 organiziranih sodrugov, in sicer v Subotici, Zagrebu, Brodu, Bečkereku, Nišu, Velešu in Prilepu pa je še ostal stari »Savez transportnih in saobračajnih radnika in službenika«, ki tudi deluje.

Da bi se pa te razkosane in premalo med seboj zvezane podružnice zvezale med seboj, oziroma, da bi se našla pot, kako ustanoviti organizacijo železničarjev, ki bi vse te podružnice vzela pod svoje okrilje, je na plenarni seji Saveza kovinarjev v Beogradu dne 28. oktobra

1. l. bila postavljena posebna točka dnevnega reda o tem vprašanju. Poslan je bil tudi delegat »Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije za Slovenijo«.

Pri razmotrivanju so se pa našle velike težkoče, da bi se organizirala nova organizacija ali pa poklicala v življenje ona iz leta 1919 in 1920. In to vsled neenakosti društvenega zakona in svojevoljnega vladanja posameznih vladodržcev po posameznih pokrajinah in celo okrajih. Pokazalo pa se je tudi, da se nahajajo med železničarji ljudi taki, ki jim je ta služba le v korist osebnih interesov, posebno špekulacije, kakor je to v Bečkereku Tam so železničarji-prometniki po večini kmetje in služijo na železnici le zato, da imajo proslo vožnjo in s tem lahko lrgujejo in prodajajo svoje pridelke itd. Pokazalo pa se je tudi, da primanjkuje funkcionarjev in voditeljev, ki bi organizirali in vodili železniško organizacijo. Zato je bilo sklenjeno, da zaenkrat še mora ostati kakor je, t. j. da se železničarji organizirajo pri Savezu kovinarjev v svoje podružnice. Ob enem pa se je sklenilo, da se naj na vso moč dela, da se čimprej ustanovi oziroma obnovi »Savez transportnih in Saobračajnih radnika in službenika« (v Sloveniji se je imenovala »Splošna železničarska organizacija«). Vse oči so se pa obračale na Slovenijo, da naj slovenski sodrugi ukrenejo potrebno in naj priklonijo k sebi vse ostale železničarje v državi SHS.

Naša organizacija že na tem deluje. Zagrebški sodrugi so že v lesnem sliku z našo organizacijo. »Strokovno Borbo«

so si naročili in mi bomo priobčevali, dokler ne bodo tako močni, da bi se izdajal list tudi v hrvaškem jeziku, tudi njih dopise v hrvaškem jeziku. Obenem smo vložili pravila, da se naša organizacija raztegne v svojem delovanju tudi na Hrvatsko in Slavonijo. Upamo, da se nam potrdijo.

To bo velik korak k ojačenju železničarjev v enofni neodvisni strokovni organizaciji.

Naporno je delo in težko. Počasi gre naprej ali mi smo vztrajni. Bodri nas to, da se tudi naši sodrugi na Hrvatskem in v Srbiji trudijo, da se vposlavi enofna organizacija za vso državo. Zato slo-

venski sodrugi, krepko na delo, jačajmo našo organizacijo tudi doma v Sloveniji, agitirajmo in pridobivajmo še neorganizirane člane. Ne pozabite, da se nam z novo pragmatiko bližajo težki časi in da nam bo potrebna močna organizacija. Kdor drugače misli, sam sebi dela zlo in vsem svojim tovarišem. In to bo sprevidel, ko bo prepozno.

Zato sodrugi, organizirajmo se, širimo našo organizacijo in vsak naj bo član »Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije«, če hoče, da ga ne izmozga, kot citrono, današnji kapitalizem in potem vrže na cesto.

Reguliranje mezd nenastavljenim stalnim delavcem.

Naredba ministra Saobračaja, da se imajo regulirati plače nenastavljenim stalnim delavcem pri železnicah (v delavnicah, kurilnicah in drugih železniških edinicah) je bila izdana že 18. avgusta t. l. Železniške direkcije se pa protivijo tej naredbi in jo hočejo odstraniti. Dosedaj jo je izvršila samo še beogradska železniška direkcija, vse ostale to naredbo naravnost taje. Gospodje so namreč nevoščljivi, da bi delavec-železničar dobil nekoliko boljše plačo. Ker naredba govori, kakor smo že pisali v »Strokovni Borbi« in priobčili dotično naredbo v celoti, da se imajo plače regulirati po plačah privatnih podjetij.

Neodvisna Strokovna Železničarska Organizacija za Slovenijo se je takoj podala na delo in poizvedla po ljubljanskih in okoliških tovarnah za tamošnje plače rokodelcev in nerokodelcev, t. j. pol- in neklasificiranih delavcev. Na podlagi potrdil podjetij je organizacija sestavila tabelo mezd najnižjih in najvišjih plač na uro, dala to tabelo uradno polrditi pri Državni borzi dela kot resnično in jo vložila priporočeno na državno upravo južne železnice v Ljubljani in na direkcijo državne železnice v Zagrebu preko ljubljanskega inspektorata. S posebno vlogo je organizacija zahtevala, da se odlok ministrstva takoj sprovede, da se osnujejo komisije in da se na podlagi tabel pristopi k regulaciji plač delavcem-železničarjem.

Na to zahtevo molče ravnateljstva, razen da je državna uprava južne železnice zahtevala od nas, da vpošljemo še koleke za isto vlogo. To se pravi, da so vlogo in tabele prejeli in da jih bodo obravnavali. Kdaj, tega pa ne povedo.

Na shodu dne 2. novembra 1923 v Ljubljani zbrani železničarji-delavci po vsestranskem referatu o položaju železničarjev-delavcev in sabotiranju posameznih železničarskih ravnateljstev, ki nočejo provesti v življenje naredbo ministrstva saobračaja SHS za reguliranje plač železničarjem-delavcem in po vsestranski diskuziji konstatirajo:

1. Da je položaj železničarjev-delavcev v celi državi obupen. Železničarji-delavci so od merodajne strani obsojeni, da gladujejo s svojimi družinami. Zima se približuje kot ostra sablja, a železničarjem-delavcem današnje plače ne dovoljujejo, da bi se prehranili, kaj še le, da bi se oblekli in obuli na zimo.

2. Da je ministrstvo saobračaja SHS z naredbo od 18. avgusta t. l. št. 6705 v zvezi z razpisom oblastnih železniških direkcij št. 72, v zvezi z aktom ministrstva saobračaja K. G. D. št. 7355/23 sklenilo, da se ukine člen 7. »Začasnega pravilnika« od 1923. leta in da se imajo mezde delavcev, ki so zaposleni v železniških delavnicah, kurilnicah in pri ostalih železniških jedinicah, zravnati z mezdami delavcev, zaposlenih v privatnih delavnicah in podjetjih po kvalifikaciji.

3. Da ta naredba, izdana vsem železniškim direkcijam že 18. avgusta t. l. še ni nikjer sprovedena v življenje, razun pri beogradskem železniškem ravnateljstvu.

Na podlagi te konstatacije, so sprejeli na shodu zbrani železničarji-delavci sledečo

RESOLUCIJO:

1. Na shodu zbrani železničarji-delavci energično protestirajo proti sabotiranju posameznih železniških direkcij pri provedbi v življenje naredbo ministrstva saobračaja in zahtevajo, da se reguliranje mezd železničarjem-delavcem izvrši takoj, ker železničarji-delavci ne marajo dalje gladovati radi zlorabljanja in špekulacije posameznih ravnateljstev.

2. Železničarji-delavci zahtevajo, da se takoj sestane komisija za reguliranje mezd, da si člana izmed delavcev izvolijo delavci, a ne da bi se ga imenovalo od strani posameznih šefov. Komisije se morajo pri odrejanju mezd striktno držati tabel o mezdah v privatnih delavnicah, ki jih je potrdila pristojna instanca in ki so predložene železniškim direkcijam in vodstvom delavnic.

3. Ker bi se pa lahko naredba ministrstva saobračaja tolmačila od strani posameznih železniških direkcij tako, da bi se delavce-železničarje, ki so svojo delovno sposobnost izgubili na železnici, radi izčrpanosti brez nadaljnega odpuščalo iz službe ter bi se tako zmanjšalo izdatke za onemogle, zahtevajo na shodu zbrani železničarji-delavci, da ves »Začasn pravilnik«, razun člena 7., ostane tudi nadalje v polni veljavi, ali pa da se mesto njega sporazumno z zastopniki železničarjev-delavcev izdela »Delavni red« za železničarje-delavce.

4. Na shodu zbrani železničarji-delavci so odločno proti morebitnemu poizkusu, da bi se uknil provizijski fond, ki v srbskem delu države ne obstoja. Baš radi tega bi se ministrska naredba tudi lahko tolmačila v škodo železničarjev-delavcev v ostalih pokrajinah in provizijski sklad uknil. Zato zahtevajo na shodu zbrani, da se provizijski sklad, ki že obstoja dolgo vrsto let v Sloveniji, Hrvatski in Slavoniji, razširi na celo državo.

Ljubljana, 2. novembra 1923.

(Podpisi.)

Ta resolucija se je poslala Generalni Direkciji Državnih Železnic ministrstva Saobračaja v Beograd, Državni upravi južne železnice v Ljubljani in direkciji državne železnice v Zagreb preko ljubljanskega inspektorata.

Enaki shodi se bodo sklicali v Mariboru, Borovnici, Jesenicah in Zidanem mostu, kjer se bodo tudi predlagale iste resolucije. Mi hočemo glasno zaklicati, da se nam dela kerivica in da se odloki ministrstva ne upoštevajo, ako se nam hoče dali kak skromen priboljšek. Upoštevajo se pa točno in takoj, če gre za poslabšanje.

Ko se je zaključil shod, so navzoči odhajali z vtisom, da se bo treba z vso resnostjo in še bolj strniti okrog svoje Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije in tako močno organizirani izvojevati svoje pravice.

Zato, neorganizirani, organizirajte se! Nikdo razen Vas samih vam ne bo ničesar izvojeval, in to le, če boste organizirani! Moč je le v organizaciji in nikdar v posameznikih!

Vsi v »Neodv. Strok. Žel. Organizacijo«!

Sprememba pravil „Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije za Slovenijo“.

Na občnem zboru 8. in 9. septembra 1923 spremenjena pravila Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije za Slovenijo in tudi ime »Splošne Železničarske Organizacije Jugoslavije za Slovenijo« so potrjena. Dne 16. novembra nam je bil dostavljen odlok policijske direkcije v Ljubljani pod št. 12-149-3 Preds. od 14. nov. 1923 na ime predsednika s. Makuca, ki se glasi:

Glasm odloka št. 32.674 od 6. nov. 1923 pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelk za notranje zadeve ne ugovarja v smislu § 6. zakona z dne 15. novembra 1867 drž. zak. št. 134 spremembi pravil »Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije za Slovenijo v

Ljubljani« in jemlje predložena pravila na znanje.

O tem se Vas obvešča ob izročitvi enega izvoda odobrenih pravil.

Za policijskega direktorja:
Vračko m. p.

S tem torej se odslej naša organizacija imenuje »Splošna železničarska Organizacija Jugoslavije za Slovenijo«. Ali je še kakšna druga ovira, da bi železničarji ne mogli ustvariti enotne železničarske organizacije? Splošna je bila poprej, predno so nam jo razpustili in je bila enotna, splošna je tudi sedaj. Torej železničarji, organizirajmo se vsi v »Splošni železničarski Organizaciji Jugoslavije za Slovenijo.«

Železniški kalini . . .

Zlate obljube železniškega ministra Jankovića, ki jih je zatrobil svoji stanovski raji v proslulem manifestu povodom prevzema prog bivše južne železnice pod državno upravo, se točno izpolnjujejo, kakor smo pač pričakovali. Bližajo se težko pričakovane redukcije, uradništvo prekipeva in vpravljuje poklicnega navdušenja ter se dobesedno irga za upokojitve — kako se tudi ne bi — saj se ti odpira za novo pragmatiko nezastuten raj uživanja in razkošja v sladkem in udobnem brezdelju!

Nova pragmatika je že davno uzakonjena (za konje, op, dopis.), pokojnina po njej naravnost slepilna, kdo izmed nas je ne pričakuje z nestrpnim srcem in široko razproštrimi rokami? . . .

Pa kaj bi ironiziral in smešil radikalno remek-politiko? Kaj bi zajedaval s svojim lekom mesecev nabranim sarkazmom vrlega saobračajnega (obračam . . . op. dopisn.) ministra, gospodina Velizara? Ali ni dovolj, ako nekoliko pometem pred pragom ožjega svojega stanovanja v skromni palači žolte vojašnice, kjer so si spleli novo udobno mezdence najnovejši »kanalčki«?

(Pri slednji besedi si nisem popolnoma na jasnem, ali je njen izvor »kanal« ali »kanalija«; op. dopisn.). Čujte, lajki, tudi kar vas je po opazovalnicah in notrišnicah! Strmite! Pri tem-le članku pride na svoj račun in se boste zopet enkrat od srca smejali! . . .

Zaupno vam povem: Pri državni upravi južne železnice sedi trojica visokorodnih gospodov, ki jih izza črno-žolth let sem čisla in spoštuje sleherni železničar, prav posebno pa še njih ožji stanovski tovariš in kolega pri ravnateljstvu. So to trije pički kalini, ki obračajo svoje kljunčke po vetru, v višjih sferah in pojejo pesmi po politični šaktkirki.

So to trije kalinčki — posebljeni paragrafi, s prav paragrafsko vijugasto in zverženo hrbtleničico . . .

Pa si je plemeniti in duhteča troperesna deteljica izmislila eno! Zagodli so okroglo, poluhnjeno pesmico novemu generalnemu ravnatelju, da jim je očaran od njih divnega pelja — nasedel . . .

Rokus — pokus! In gosp. direktor so začarani sedli k svojemu pulu in so izdali in objavili svojim pohlevnim podaničom ultrafenomenalno odredbo o prekinjenem delovnem času pri sl. ravnateljstvu državne uprave »južnih železnic«.

Danes pa kalini obmolkujejo in se praskajo po iznajdljivih čopastih in plešastih glavica . . . Računajo in računajo, a profila iz zamočanih številke ne izračunajo.

Elektrika, plin, kurjava — strašne številke jim delajo preglavice in boje se, da z Jankovičevim redom sv. Save ne bo šlo popolnoma po pričakovanju . . .

No, kar je uredništva, tako-le omejenjšega in pa kandidatov »sub auspiciis reductionis«, se seveda le smehlja . . . In ž vso marljivostjo pomaga štediti in nositi svoje svečke popoldne v urad, da prihranimo upravi papir in električni tok . . .

In ob svečnem sijaju poslušajo zamaknjeni do pozne ure ubrano pelje pičkov kalinov okrog zelene mize, katero le tu pa tam prekine prešerno čivkanje vrabcev na sosedni strehi: . . . vič . . . vič . . . Janko . . . vič . . . Radikali ga pa p . . . ihnejo!

Da bo pa to zaspano čivkanje nadležnih vrabcev čimprej prenehalo, nas zove že skrajni čas, da stopi železničarski proletariat enotno na plan, ter nove, s še težjimi verigami opremljene okove ponovno slre. Tič.

Cedne afere v delavnici južne železnice v Mariboru. Sesradane delavce preiskujejo in pregledujejo, če ni morda kdo izmed njih, ko gre iz delavnice, ukradel kak žebelj. Gorje mu, če ga je. Zaprt je in odpuščen. Sedaj pa se je zgodilo, da so ukradli kar cel vagon bakra, potem so izmaknili 355 cevi po 5 metrov dolgi in to vse za nekega imenitnega gospoda. Ukradli pa niso delavci tega bogastva, na katerem so delali (na ceveh) cele mesece čezurnega dela in še se ga ni plačalo, nego imajo tu svoje dolge prste vmes gospoda, kakor delovodje, skladiščniki, inženjerji in tako dalje. Stvar je sicer v preiskavi, ali kakor se opaža, hočejo to »afero« potlačiti, zadušiti, reči, da se ni nič zgodilo in da ni nikdo ničesar ukradel. Ali mi, delavci-železničarji, zahtevamo, da se ta stvar temeljito preišče, da se bo enkrat videlo v katerih vrstah so tatovi. Imamo na razpolago še dokaze in jih bomo tudi doprinesli, če se bo hotelo stvar zalušati. Toliko za sedaj na znanje. Človek.

Železničarjem na znanje.

Ker potrebujejo železničarji za prevedbo po novi pragmatiki razne listine (krsne liste, domovnice itd.), a je nerodno dajati originale, ker se radi iz-

gube, je najbolje, da se prilagajo prepisi teh listin. Ti pa morajo biti overovljeni ali legalizirani. Legalizacija na sodnji pa stane po novem taksnem zakonu za vsako listino 10 Din. Vsled tega je izdala državna uprava južne železnice sledečo naredbo:

Dodatek I. k okrožnici št. 25-1-23

Vsem službenim edinicam!

V izpolnitvev okrožnice št. 25-1-23 z dne 5. nov. 1923 se Vas obvešča, da se bode overovljenje prepisov predmetnih listin, v kolikor jih seveda uslužbenstvo še ni doslej dalo overoviti, izvršilo pri Državni upravi južne železnice v Ljubljani.

V lo svrhu je v primerih, kjer se hoče predložiti prepis mesto originala v uporabo po gori cilirani okrožnici, vposlali originalno listino in en prepis te listine v svrhu overovljenja.

To v vednost, ravnanje in takojšnjo obvestitev.

Ravnatelj: Bračić s. r.

Železničarji v Zagrebu, organizirani pri »Savezu kovinarjev« v posebni podružnici, so sklicali dne 11. t. m. skupščino, ki je bila v prostorih Kina »Balkan«. Ker je bil glavni referent naše organizacije zadržan, je v imenu centrale pozdravil skupščino drugi sodrug, član centrale. Bilo je navzočih čez 250 članov. Po vsestranskem referatu sodruga Nadžja je bila sprejeta resolucija, ki zahteva takojšnjo prevedbo ministrskega odloka za regulacijo plač, kakršna je bila sprejeta tudi na shodu v Ljubljani 2. t. m. in ki je danes objavljena.

Podružnica Ljubljana I. je imela dne 15. septembra 1923 dobro obiskan občni zbor, na katerem se je izvolil nov odbor. Poleg nekaterih starih odbornikov je bilo izvoljenih tudi precej novih in se čuti v podružnici živahno delovanje. Le krepko naprej, sodrug, časi nastopajo težki. (To poročilo je zakasnelo vsled preobilice gradiva).

Podružnica Zalog je na svojem občnem zboru, ki je bil sklican za dne 8. novembra t. l., izvolila nov odbor. Marljivi zaloški podružnici naše priznanje.

Podružnica Borovnica. Občni zbor in shod dne 11. novembra t. l. je bil zelo živahen. Pri obilni udeležbi članov je referent naslikal položaj železničarjev, kakršen je sedaj in klical na še bolj tesno združitvev in da naj se organizira sleherni železničar, ako ne, nas bo pohodila peta izkoriščevalcev, ki je mobilizirala proti proletarijatu vse rezerve reakcije. Izvolil se je tudi nov odbor.

Iz Maribora. Zadnji četrtek smo zopet enkrat imeli čas slišati par »gorkih« na račun »rdečih« vseh kalibrov, da nam je kar sapo jemalo. Bilo je to na shodu Zveze jugoslovanskih železničarjev ali po novem Udruženja nacionalnih železničarjev. Na tem shodu je neki Rade Janković iz Beograda reševal železniški proletarijat in vezal otrobe kakšnih 500 poslušalcev broječi družbi — od starih častitljivih gospodov — novečeh radikalskih filistrov pa doli do »tudiproletarskih« mlečezobih orjunccev. Večinoma je to bila zbrana inteligenca, ki je kljub vsej svoji bedi in svojim krulečim želodcem še vedno hejslovanarsko razpoložena in v svoji klečplazni potrežljivosti pripravljena magari tudi crkniti, če tudi poleg polnih jaslji, za to našo lepo domovino. Še pred početkom se je čulo neko šepetanje o nekakšnem »našem mučeniku«, ki bo glavni govornik. In res, takoj v početku svojega govora je le-ta na dolgo in široko razlagal svojo trnjevo pol in opisoval preganjanje od strani ministra Jankovića, ki ga je nazadnje premetil v Macedonijo, ker se je baje preveč polegovel za zboljšanje pragmatike. Čestitamo vam torej, gospodje, da ste dobili takega mučenika; vsaj nevošljivosti ne boste več uganjali okoli češ, komunisti se vedno bahajo, da se jih preganja, poglejte nas, kako smo preganjani. Mojstri pa ste, dobro reklamo ste si preskrbeli za verne ovčice. — Pa k stvaril Na dnevnem redu je bila pragmatika. O tej pa je bil možakar iz radikalskega pašaluka zelo kratek. Med drugim je tudi omenil, koliko resolucij in predlogov so

izročili ministru, a je v svojo sramoto moral konstatirati, da jih kljub visokim šaržam predlagatelj ne upošteval in so koši železniškega ministristva napolnjeni z njihovimi resolucijami in predlogi. Mi smo že davno trdili, da se železničarskih zahtev ne bo upoštevalo, dokler bomo prosjačili, romali v Beograd in se v frakih in cilindrih plazili z ukrivljenimi hrbli okrog ministrov — pa magari imeli tudi celo armado slamnatih možicev za sabo. Vedite tudi, da se ne smemo zanesi na obljube in častne besede raznih ministrov. Končno je dični možakar smatral za potrebno, da malo brani kristalnočisto udruž. zastavo in našteval neke dementije v radikalnih listih. Ampak po naših mislih je to tudi dokaz, da kljub temu ni vse v redu v udruženju monopolov za narodnost, poštenost in podobne stvari. — Naposled se je predsednik, ki je med izvajanjem predgovornika kimal za mizo in z mrzlo vodo preganjal spanec, ki se ga je loteval, najbrž vsled trudapolnega reševanja železničarjev prejšnje noči, v zaključnem govoru spravil na vprašanje organizacije. Bodlo ga je posebno veliko število organizacij; mož ima čisto prav, pozabil pa je povedati, da je bil tudi sam (oz. komp.) med tistimi, ki so cepili prejšnjo enotno organizacijo. Nadalje je priporočal, da bi bilo najbolje, da se vse sedanje organizacije razpuste in novo ustanovi ena sama. Tudi dobro, samo svojo nacionalno kramo naj vrže med staro šaro, kamor spada, pa mu zagotovimo uspeh. Če pa misli, da bo pod to firmo dalje ribaril, se pa proke to moti. Trkal se je možakar na junaški prsi in govoril tudi o neki poštenosti. Vprašamo ga samo, ali je to pošteno, če radi kakih besed posameznega nevednega in neodgovornega člana napada in izpostavlja zasmehu celo organizacijo? Mislimo, da ne! Z nekim zadoščenjem je nadalje konstatiral, da toliko osovražene Zveze ni več. Je pač vseeno ZJZ ali UNŽ — samo za eno dlako ste postali še bolj žolli in narodni, odkar ste zlezli pod radikalne šajkače, no, pa saj je radikalov tako že največ med vami! Da, gospodje, zavedni železničarji ne bodo tako kmalu pozabili lela Gospodovega devetnajststodvajsetega, ko ste čez noč vrgli puško v koruzo, ne bodo pozabili tega izdajstva, četudi ste spremenili firmo. Od takrat naprej datira era preganjanja in tlačenja pravic, ki jo je še v parlamentu zapečatil »tudiproletarec« Deržič, žalostnega spomina — in ki je lelos dosegla svoj vrhunec, posebno v skrpučanem strašilu, ki se imenuje pragmatika. Upamo, da bodo tudi liste ovčice, ki jih še imate, kmalu spregledale, ker kar ne bo dosegel razum, to bo napravil želodec, ki se ne zadovolji z nacionalizmom in paradami. Pojdite s svojo zmešanostjo med sokolske in fašistske bankirje, za poštenega zavednega železničarja ni mesta pri teh nezavesnih hlapcih kapitala in razdiračih železničarskega pokreta.

Spartak.

Sodrugom železničarjem v Mariboru.

Kakor vam je vsem znano, je bilo po končani slavki v delavnici južne železnice dne 10. septembra 1923 odpuščenih 12 delavcev, med temi tudi spodaj podpisana sodruga. Znano nama je, da sodrugi pa naše razredno zavedne J. S. Z. O. radi te stavke niso postali maldušni, ampak so se vrgli s podvojenim vnemo na delo za procvit naše organizacije.

Sodrug! Ni nam žal, da sva morala vzeti slovo od tiranov, ki vladajo nad vami, kajti tudi zanje bo prišel dan obračuna.

Pozivljava Vas, sodrug železničarji v Mariboru, stojte na braniku svojih življenskih interesov in delajte naprej v smislu razrednega boja in ne pustite niti za las od našega programa, agilirajte in prepričajte vse nezavedne delavce in člane drugih izdajalskih organizacij, da samo potom poštenega odkritega boja, ne pa s kompromisi, kakor to delajo žolte in socialpatriotične organizacije, se dá rešiti proletariat izpod nenasičnega kapitalističnega jarma!

Za železničarje.

KAJ PA JE TO?

Buržuazija poskuša vsa sredstva, da pomami železničarsko gibanje in ga zlomi. V Zagrebu pri ravnateljstvu se je že ustanovila radikalna železničarska organizacija. V Ljubljani se ustanavlja, oziroma se ustanovi z novim letom. Tudi pri ravnateljstvu. Članarina bo znašala 2 Din. Mislili jo bodo gospodje iz ravnateljstva.

Preizkušnja zavednosti in neprodajnosti za železničarje prihaja.

Ker ga proglaše kot humanitarno društvo, se bo članarina odtrgovala pri blagajni.

Železničarji! Odgovorite na to z vstopom v »Neodv. Strok. Zel. Org.«!

Pozor — vlakovni pregledniki!

Vse je danes nezaupljivo in to nezaupljivost se čestokrat izrablja. Pod tem sistemom trpi osobje. Torej z besedo na dan, gosp. Tr., ako ste prohi nam nezaupljivi, poberite zvezke na pristojnem kraju in se prepričajte! Prepovedo pa vam, da se nas izpostavlja pred pasanji v nekako sumljivo luč — nepoštenosti! Mislim, da gospodje razumejo, mi pa tudi!

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

Pozdravljava Vas sicer oddaljena od Maribora in Vas pozivljava: vztrajajte v boju! Ključeva Vam: Naj živi razredno zavedni boj do končne zmage proletariata!

S sodružnim pozdravom
Kodrič Franc. Magdič Drago.

Dopisi.

Zagorje. Po vsled terorja zrušeni stavki skušajo se vse reformistične in malomeščanske strokovne organizacije opirati, češ, da sploh niso bile za štrajk in hočejo s tem pritegniti k sebi ljudi, ki ne poznajo delavskega boja. Enako je bilo na shodu narodne soc. strok. zveze v nedeljo 18. t. m. Gospodine »proletarec« Juvan je govoril, da je bil štrajk slabo zamišljen. Mi vemo, da so naše organizacije financijelno slabe, ker so vsled terorja mlade, a poznali smo tudi revolucionarnost rudarskega proletariata, ki je storil v boju, kolikor je le mogel. Dva meseca trajajoč boj je dokazal, da štrajk ni bil slabo pripravljen! — In Juvan potem agilirja za ujedinenje strokovnih organizacij cele Jugoslavije. Mi smo izjavili, da smo za združitev strokovnih organizacij, ki stojijo res na pravem razrednem boju, nikdar pa ne z organizacijami malomeščanskih odpadkov! — V steklarni nezavisna strokovna organizacija vidno napreduje vsled agilnosti naših sodrugov. Zgodilo se je oni dan enkrat, da je naš Lojze Ranzinger tajil, da bi bil pričal proti našim sodrugom, ki so bili že v zaporu. Ko pa smo mu povedali, da smo sami videli in brali njegovo izjavo, kar je izrekel na sodniji, pa je zameketal: »Ja, ja, kar je res, je pa res!« — Da, da, kar je res, je pa res, da ste nas denuncirali. Hvala vam gospodje »sodrug!« — Neodvisne strokovne organizacije morajo in bodo povsod zmogovale, ker le one slone na poštenem, pravem in odkritem boju proti kapitalu, ki se jača in vedno huje izteguje svoje žrelo. A pogoltnil nas še ni in ne bo, ker smo, baje po mislih Jerška, luciferski! Delajmo naprej in klešimo stopnjice do bodočnosti!

Vsi v Zvezo rudarskih delavcev!

Vsi v neodvisno strokovno organizacijo kemičnih delavcev!

Špartak.

LESNI DEALVCI!

(Tokan ni prisegel ni tamo ni ovamo.)

V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil redni občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev Jugoslavije v dvorani restavracije »Pri levu« v Ljubljani, ki je potekel, kakor vsakokrat, v redu in bolj živo. Razen navadnih društvenih vprašanj so zahtevali razredno zavedni lesni delavci tudi pojasnila od s. Tokana, zakaj je na zadnji občinski seji kot zastopnik SSJ glasoval za Sokola I., narkar se je takoj našla koterija, ki je poskusila, da to vprašanje vrže z dnevnega reda, češ, to ne spada v strokovno organizacijo, akoravno je občina čisto gospodarsko telo, na katerem so največ delavci zainteresirani. Zavedni lesni delavci so znali postaviti se tej koteriji na pot s tem, da so zahtevali, naj se strokovni shod, ki mu je dnevni red že itak bil izčrpan, takoj zaključijo, odpre se naj pa članski sestanek z izvolitvijo novega predsednika in s točko dnevnega reda o postavljeni interpelaciji. — Predsednikom tega članskega sestanka je bil izvoljen s. Erjavec, ki z vso odločnostjo in resnosljo ozvani dnevni red in pozove s. Tokana, naj sede na obtožno klopi in se zagovarja.

Da je zagovor sodruga Tokana bil čisto »sokolski« kakor tudi oddani glas v občini, so se vsi navzoči prepričali, toda mi se s takimi demagogijami zagovora ne bomo bavili, ker je škoda vsake besede; registrirati moramo samo to, da je s. Tokan v zagovoru izrečno poudaril: »da on ni prisegel, da bo delal ne to ne ono in tudi ni prisegel ne temu ne onemu, delal je pa po dobro premišljenem predudarku, ker je bilo tako pravilno, ne želeč se zameriti »brez potrebe« demokratom, ki lahko pridejo prihodnjič v občino v večini«. Za nas in za ves razredno zavedni proletariata je to zadosti, da se prepričamo, da interesi delavstva po s. Tokana prepričanju daleč zaostajajo za stolčkom, makari tudi demokratske občinske

večine, ker je tudi demokratski stolček dober, če količkaj nese. Končno moramo še pripomniti, da je na tem sestanku prišlo do sklepa, da se s. Tokan pozove, da javno pred lesnimi delavci poda izjavo, da ni postopal pravilno, da stvar obžaluje in se zavezuje, da tega ne bo več storil in je isti vnovič izjavil, da je delal dobro preračunano in da ga člani lesne organizacije niso poslali v občino ter da stvar ni bila še posebej razpravljana v odboru in zato on ne more podati take izjave. Ostal je torej pri stolčku, kar je bilo tudi pričakovali. Lesni delavci so sklenili to stvar razpravljati tudi v odboru, kar mi na vsak način pozdravljamo in želimo lesnim delavcem obilo uspeha k odstranitvi bolezni, ki se imenuje stolček. Kako bo stvar nadalje potekla, bomo poročali prihodnjič. K razbistrenju razmer v organizaciji lesnih delavcev je lesnemu delavstvu le čestitati.

Zveza lesnih delavcev in delavk Jugoslavije, podružnica Ljubljana, priredi v nedeljo dne 25. novembra 1923 ob 9. uri dopoldne v dvorani restavracije »Pri levu« na Gosposvetki cesti v Ljubljani svoje III. redno člansko predavanje: **Mezdno in draginjsko vprašanje.** — a) Predvojna dnina. b) Razmerje med predvojno in današnjo dnino. c) Indeksna dnina. d) Zlata dnina. — Udeležba vseh članov dolžnost. Člani ostalih strokovnih organizacij dobro došli. Vstopnine ni. Trošenje za pijačo odpade, ker organizacija plača odškodnino za dvorano. Odbor.

POIZKUS RAZBITJA KOVINARSKÉ GODBE NA JESENICAH.

Kljub vsem demagogijam, katere uganja na Jesenicah gosp. Jeram, smo bili do današnjega dne še vedno mnenja, ako že ne čuti spoštovanja napram drugim, da spoštuje vsaj samega sebe, ali goljufali smo se. Pričakovali smo tudi, da če se že ne ustraši razdiralnega dela v gospodarskih organizacijah, da bo ostal vsaj pred izobraževalnimi (prosvetnimi) društvi, — a tudi v tem smo se varali.

Kakor znano, smo si na Jesenicah pred leti ustanovili Kovinarsko godbo, katere je nam jeseniškimi kovinarjem po zaslugi požrtvovalnih godbenikov v velik ponos. Kovinarska godba se je vzdrževala in se vzdržuje iz prostovoljnih prispevkov podpornih članov, ki se odtegujejo prijavljenim članom pri tovarniški blagajni po Din 1.50 mesečno. Vsakdo, ki ima le nekoliko pravnega čuta v sebi, mora priznati, da imajo podporni člani s tem tudi pravico do soodločanja in da v slučaju razpada godbe pripada godbeni inventar podpornim članom. Seveda si ljudje a la Jeram kaj tega ne pustijo veljati ter delajo na to, da Kovinarsko godbo popolnoma priključijo Osrednjemu društvu, da se v slučaju razpusta jeseniške podružnice centrala polasti tudi godbenega inventarja, kljub temu, da se iste ni vzdrževalo iz članskih prispevkov strokovno organiziranih članov, pač pa s posebej plačanimi prostovoljnimi prispevki.

Pred par dnevi pa zahteva g. Jeram od godbenikov, da podpišejo neko izjavo, da v slučaju, če se ne odzovejo temu, nimajo pravice do godbenih instrumentov ter jih imajo pustiti v godbeni sobi. Ker se pa vsi godbeniki niso odzvali temu pozivu, je pretila nevarnost, da se godba razbije. Najlepše pri vsem tem pa je, da predbacivamo nam »nezavisnim«, da smo tisti, ki hočemo razbiti Kovinarsko godbo, katero laž je navzevil svojim vernim na Dobravi na javnem shodu dne 16. t. m., in sicer: »Da so nezavisneži že dobili novo štam-pilko za Kovinarsko godbo ter da je to jasen dokaz, da gredo nezavisneži za razbitjem Kovinarske godbe.«

Gospod Jeram! Ob takih Vaših lažeh se pa že neha vsaka naša potrpežljivost! Podpisani izjavljam v imenu odbora podružnice Zveze delavcev in delavk kovinarske industrije in obrti za Slovenijo, da ste navaden brezčasni lažnjivec in obrekovalec ter zahtevam, da me tirate pred meščansko sodišče, pred katerim sem vsakikrat pripravljen dokazati svojo trditve.

Članom Kovinarske godbe pa polagam na srce, da se ne pustijo begati od nikogar in od nikake strani, ker na-

ša volja je, da ostane Kovinarska godba enotna in nedotaknjena ob vsem političnem razprtju, ki vlada na Jesenicah edino radi ene same osebe.

Zivela enotna Kovinarska godba jeseniških kovinarjev! Fr. Ravnik.

Mile Klopčič.

Najmlajšim

žrlvam reakcije: ss. Benu, Tončitu, Minču in Otku.

V nas biva še mladost. Zašli smo že v žarenje, spoznali trpljenje.

Zdaj vemo za irpkost. Kar mladega je v nas cvetelo, polagoma je ovenelo.

Občutili smo gnev. Pogleda smo uprli vase začuli smo upora glase:

Mar večno bom tlačan? In večno naj molčimo? In kelih ne oddide mimo?

Ne? A potem bo dan, ko bomo kelih izpraznili peči žareče zapustili!

Zapeli smo svoj spev... Telesa morala so v kleike oči so zrle skoz rešetke! —

D. s. Okrajno glavarstvo v Liji je obsodilo ss. B. Jugovarja, Tonči Laneggerja, Minča Barea in Otki Straška na 24 ur zapora, ker so se »demonstrativno obnašali, prepevali in žvižgali revolucionarne pesmi.« Demonstrativno obnašanje obstoji v tem, da so strumno korakali igrači nogomet, revolucionarne pesmi pa so pesmi, ki so izšle v Proletarski mladini in so samo od litij, glavarja prepovedane. Vsekakor napredek. — Najmlajši sodrugi (stari 10 do 12 let) so smelo presedeli 24 ur. Ni malo jim to ni klonilo duha. Ni dvoma, da je zapor v njihova mlada srca vliil revolucionarnost, ki ne bo ugasla in v katero verujemo!

Kljub vsemu, najmlajši!

Razno.

Na španskem je nova fašistična vlada generala De Riviera obsodila na smrt sodruga Mateja in Nikole radi atentata na ministra Dafo. Kljub temu, da je sodna preiskava dognala, da je atentat izvršil anarhist Kazanelo, je sodišče obsodilo dva naša sodruga na smrt, ker hoče s tem predvsem zadeti revolucionarno delavsko gibanje, ki tvori največjo opasnost za fašistveno vlado. — Proti temu očitnemu justičnemu umoru dveh sodrugov se po celem svetu vršijo protestni shodi in celo londonski kapitalistični list »Temps« pravi, »da je obžalovati, da se predaja krvniku obtožene, katerim se krivda ni mogla dokazati.«

Delavske mezde v Jugoslaviji. Iz poročila inspekcije dela za leto 1922 posnemamo, da so bile v beograjskem okrožju največje plače kvalificiranih delavcev na 8 ur 200 Din, nekvalificiranih 50 Din, vajencev 30 Din. Najmanjše plače kvalificiranih za 30 Din, nekvalificiranih 10 Din in vajencev 3 Din. V niškem okrožju v kamenolomih, opekarnah od 10 do 16 Din, v lesni industriji 15, v kovinski industriji 18 do 40, v usnjarski 20 do 100, v tekstilni 6 do 60, v steklarski 15 do 120 Din. — V novosadskem okrožju za nekvalificirane od 20 do 30, za kvalificirane 28 do 50 Din. Ženske 30% ceneje. — Zagrebška inspekcija dela konstatira, da je povprečni delavski zaslužek mesečno 592 Din, a za najneobhodnejšo hrano mora plačati 444 Din. — Banjaluska inspekcija dela pravi, da je najmanjši zaslužek nekvalificiranega delavca 15 Din, najvišja plača kvalificiranega pa 72 Din dnevno. — V poročilu Sarajevske inspekcije dela pa vidimo, da se višina mezd giblje od 12 do 60 Din dnevno. — Ljubljanska inspekcija o mezdah ne govori; pa saj ni treba, je ena sramota manj.

O Stojanu Protiću, ki je bil večkrat minister in tudi ministrski predsednik, piše »O. R.« ob priliki njegove smrti, da je bil najzrazitejši in najdoslednejši

ideolog buržuazije. Delavstvo je večkrat moralo čutili njegovo težko pest, ki se ni ustrašila niti pred prelivanjem delavske krvi. Tudi ko je nastopil proti »Obznanju«, ga niso vodili sentimentalni razlogi, ampak spoznanje, da bo »Obznanje« rodila buržuaziji še velike neprijelnosti. Bil pa je edini minister, ki se ni korumpiral.

V Skoplju so zaprli štiri sodrugi radi »komunistične propagande«. Iz islega razloga je tudi ljubljanska policija prepovedala proletarski družanbi večer, ki bi se imel vršiti 4. novembra, »ker prireditelji in sodelovalci ne nudijo garancije, da bi se čisti dobiček ne uporabil za komunistično propagando«. Med sodelovalci so bili prijavljeni člani lukajšnje drame in opere. Da, »komunistična propaganda« dela skrbi, sive lase; kaj bi bilo, kaj bi bilo, če bi prišel mesto propagande komunizem sam. To bi perice imele poslat!

Vprašanja

na komandanta V. orožniške brigade v Ljubljani.

V naših listih »Glas Svobode«, »Strokovna Borba« smo večkrat žigosali profizakonično postopanje zagorskih orožnikov, vendar doslej za to kompetentna orožniška brigada ni ukrenila ničesar, da bi pripomogla zakonom dovoljave in zagorski orožniki še vnaprej prolizakonično postopajo proti rudarjem, v dobri veri, da je ni oblasti, ki bi bila voljna klicati jih vsled tega na odgovor.

Vprašamo komandanta orožniške brigade, ali mu je znano, da je: 1. Dne 30. avgusta 1923 Jeršek, podnarednik zmerjal s. Lojza Marna in bližju stoječe z besedami: »Prokleti boljševiški mulci, atentatorji, boljševiška banda« in drugimi psovkami, s katerimi je žalil čast prisolnih delavcev in jih teroriziral, da bi se nedolžni priznali krivim. Priče: Marn Lojze, Zaman Franc.

2. V ovadbi proti s. F. Klopčiču piše komandir (podnarednik, lit. narednik) Andrej Žebre, da »ker je (F. Klopčič) vseh hudodelstev zmožen element, ni izključeno, da je bil soudeležen pri atentatu.« S temi besedami »vseh hudodelstev zmožen element« je nazival s. Klopčiča za tat, razbojnika, roparja, atentatorja itd., kar je kaznjivo!

3. Ko so zagorski orožniki aretirali ss. Blaško Viktorja, Sifter Franca in Hlebec Ivana radi tega, ker so peli delavske pesmi, so jih v verigah vedli v litijske zapore. Od kdaj se sme politične preiskovance uklepati, posebno radi petja povsod dovoljenih in tiskanih pesmi? Priče: Hudomalj Pečca, Hlebec Slavko.

4. Leninovih znakov, ki so bili samo v Zagorju prepovedani, da se na vidnih mestih ne smejo nositi, ni nosil noben sodrug po prepovedi, ampak so jih spravili na nevidna mesta. Kljub temu, da je znak na nevidnih mestih postal nekaznjiv, so jih orožniki iskali po privatnih stanovanjih in to, ne da bi pokazali kak odlok za preiskavo. Priče: Guzaj Adi, Engelbert Weinberger.

5. S. Goričana Ivana, ki je bil osumljen pisanja letakov, so aretirali in uklenjenega vedli v Litijo.

6. Nekaterim sodrugom so vzeli komunistični manifest in ga še niso vrnili. To je tatvina. Komunistični manifest se javno prodaja po vseh knjigarnah, razpošilja ga tudi založba »Napreja« in ni bil nikoli prepovedan.

7. Med stavko se je skupina orožnikov pustila fotografirati pri nekem našem sodrugu, ni pa hotela izdelanih fotografij plačati, vsled česar je dotičnik gmočno hudo oškodovan.

8. Zagorski orožniki hodijo v civilu med Ojrunaše in jih učijo: »prvič roko odbili (rudarjem op. pis.) drugič še drugo, tretjič pa ga v gobec sunili.«

Vsa zagorska javnost se zgraža nad surovostjo zagorskih orožnikov in nad preganjanjem nedolžnih ljudi, zato zahtevamo, da se proti zagorskim orožnikom uvede stroga preiskava.

Ljubljana, 21. novembra 1923.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo. Odgovorni urednik: Vergelj Anton. Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.